Sivistysvaliokunnalle
siv@eduskunta.fi

Asia: Lausunto ehdotuksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolaiksi ja laiksi ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Viite: HE 41/2018 vp

Iltakoulujen liitto (IKLO ry) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi kannaltamme tärkeän lakiesityksen osalta. Iltakoulujen liittoon kuuluu aikuislukioiden ja -linjojen ylläpitäjiä, Aikuislukioiden Rehtorit AiRe ry sekä Aikuislukioiden opettajat AIO ry.

Pidämme OKM:n ja sen lukiouudistusyksikön tuottamaa lakiesitystä onnistuneena ja katsomme, että se edesauttaa maamme lukiokoulutuksen kehittämistä oikeaan suuntaan, myös aikuisten lukiokoulutuksen osalta.

Erityisesti hyvää uudistuksessa kannaltamme on mm. se, mikä on jätetty ennalleen: On erinomaisen tärkeää, että aikuisille tarkoitetun lukiokoulutuksen oma tuntijako ja opetussuunnitelman perusteet säilyvät myös jatkossa. Tärkeää on myös, että mahdollisuus aineopiskeluun säilyy nykyisellään, koska jatkossa osaamisen täydentäminen on korkea-asteen opintoja ja työelämää varten entistä tarpeellisempaa ja koska korkea-asteelle hakeutumisessa lukiokoulutuksella ja ylioppilastutkinnolla on myös jatkossa entistä suurempi painoarvo. Samoin on hyvä, että mahdollisuus opintojen suorittamiseen neljän vuoden aikana säilyy, koska monille aikuisopiskelijoista opintojen hitaampi suoritustahti on elämäntilanteeseen liittyvistä syistä välttämätön.
Aikuisten lukiokoulutuksen järjestäjien ja aikuisopiskelijoiden tarpeet on näiltä osin huomioitu erittäin hyvin.

Iltakoulujen liitto pitää hyvänä opintojen ohjauksen ja opiskelijoille tarjottavan oppimisen tuen määrän selkeää lisäämistä lukiouudistuksessa. Koska lukio-opintojen voi olettaa entisestään henkilökohtaistuvan uudistuksen myötä, tarvitsee opiskelija opintojensa onnistumisen tueksi tehokkaampaa ohjausta. Aikuisten lukiokoulutuksessa henkilökohtaisen ohjauksen ja oppimisen tuen merkitys korostuu erityisesti, koska monet opiskelijoistamme siirtyvät aikuisten lukiokoulutukseen nuorten lukio- tai ammatillisesta koulutuksesta ja monilla heistä on oppimiseen liittyvien vaikeuksien ohella kohonnut riski pysyvään syrjäytymiseen opinpolulta.

Lakiuudistuksessa valitut keinot ohjauksen lisäämiseen opintojen eri vaiheissa vaikuttavat mielestämme järkeviltä, mm. opiskelijoiden oikeus saada ohjausta opintojen hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin liittyen myös lukion oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjausvelvoitteen kasvattaminen tuottaa koulutuksen järjestäjille kustannuksia, jotka voivat erityisesti aikuisten lukiokoulutuksessa olla hieman lakiesityksessä arvioitua suurempia, mm. aikuisopiskelijoiden opintojen useammin tapahtuvan keskeytymisen vuoksi. Tämä voidaan kuitenkin huomioida lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmää uusittaessa.

Oppiaineita ja niihin kuuluvien opintojen määrää tai pakollisuutta ei uudistuksessa ymmärrettävistä syistä ole muutettu. Ymmärrämme myös, ettei valinnaisuuden lisääminen tuntijakoon ollut tällä uudistamiskierroksella käytännön syistä mahdollista. Pidämme kuitenkin hyvänä uudistuksena opintopisteiden ja laajempien opintojaksojen käyttöönottoa. Uudistus mahdollistaa laaja-alaisemman ja syvemmän oppimisen tuottamista ja helpottaa korkea-asteella vaadittavien opiskelutaitojen kehittymistä ja myös siirtymää näihin opintoihin.

Iltakoulujen liitto pitää uudistuksessa siitä, että koulutuksen järjestäjien mahdollisuudet päättää opintojaksoista ja opetuksen tarkemmista tavoitteista ja sisällöistä laajenevat nykyisestä. Tämä luo koulutuksen järjestäjille lisävapauksia opintojen käytännön toteuttamisessa paikallisesti järkevällä tavalla. Koulutuksen järjestäjille siirtyvä oikeus päättää opintokokonaisuuksista tuottaa kuitenkin erityisesti aikuisten lukiokoulutusta ajatellen myös käytännön ongelmia: suoritettujen opintojaksojen hyväksi lukeminen ja osaamisen tunnustaminen opiskelijan siirtyessä oppilaitoksesta toiseen voi erityisesti aikuislukioissa jatkossa tuottaa nykyistä selvästi suuremman työmäärän. Tulevissa opetussuunnitelman perusteissa tämä on hyvä huomioida tarkasti.

Lakiuudistus tarjoaa koulutuksen järjestäjille uusia ja hyödyllisiä keinoja oppilaitosten toimintakulttuurin, opiskelijoiden yksilölliset tarpeet paremmin huomioivien opiskelumuotojen ja oppiaineiden välisen yhteistyön kehittämiseen. Uudistuksen keskiössä oleva opiskelijoiden laaja-alaisen osaamisen kehittäminen lukio-opintojen aikana mm. nykyistä laajempien opintojaksojen ja oppiainerajat ylittävien opintojen sekä yksilöllisempien ja joustavien opintopolkujen ja myös korkea-asteen opintojen avulla mahdollistaa lukiokoulutuksen nykyaikaistamisen tulevia haasteita varten.

Ylioppilastutkinnon osalta lakiesityksessä esitetään hyväksytyn kokeen uusimiskertoja koskevista rajoituksista luopumista. Ministeriöstä saadun tiedon mukaan ylioppilastutkintoa koskevia säännöksiä saatetaan tulevana syksynä uudistaa siten, että hylätyn kokeen voisi jatkossa uusia rajattomasti tutkinnon vanhenematta. Tämä olisi aikuislukioiden kokelaita ja myös nuorten aikuisten syrjäytymisen ehkäisyä ajatellen hyvin tärkeä uudistus.

Lakiesitysteksti on uudistustyön erittäin kiireisestä aikataulusta huolimatta kirjoitettu hyvin. Olemme kiittäneet lukiouudistusyksikköä korkealaatuisen lakitekstin ja valmistelutyön ohella sidosryhmien hyvästä kuuntelemisesta ja aikuisten lukiokoulutuksen erityistarpeiden huomioimisesta.

Helsingissä ja Oulussa, 25.4.2018

Panu Kela
Puheenjohtaja
Iltakoulujen liitto IKLO ry

Mauri Ronimus
Puheenjohtaja
Aikuislukioiden Rehtorit AiRe ry